

Kanoana

<i>Te Kamauri</i>	1
<i>Kaongora man NSC</i>	2
<i>Kaongora mai irouumi</i>	2
<i>Taeka n Reirei</i>	5
<i>Ana Tangira Te Uea</i>	8

Te Kamauri

Kam na bane ni mauri n ana Tangira te Uea. E raba Te Uea n ana ibuobuoki te Tamnei ae Raoroi. E a tei Emmanuera n tai aio ni kararaba nakon Te Uea ibukin NSC ma tamara ae karineaki ae Fr Koru. Tia roko ngkai n te karonoua (6) namakaina te ririki aio, are nonona ba tia roko nukan te ririki 2016. Ai kamimira ana Tangira Te Uea nakoira, iraua maitin ana Tangira Te Uea nakoira mani moan te ririki aio ni karokoa ngkai tia manga roko naba i nukana. Iai tarira ma manera man ara botaki ni Charismatic ake a tia n rimoara nakon Te Uea inanon te ririki aio. Tia tia ni warewarekia n te tai aio ba maitira ana Tangira Te Uea ae anganira ni karokoa te bong aei? E rangin batii ana bai n tangira Te Uea nakoira ni kabane ake ti nori ao tiaki nori, ana bai te maaka, te tautaeka ao te neboaki n aki toki. Nte bong aio te 04th June 2016, ao tina kauatoa ara karabaraba riki nakon Te Uea ngkai e a otinako ara Emmanuera Vol 5 issue 2 n ana Toa tinara ae Atibinan Nei Maria ae Te Imakurata. Tina aki maninga naba taekan te Toa ae kakawaki are kauringaiki te bong ae ngkoananoa 03th June, 2016 are bon ana Toa Atinibinan lesu ae moan te Tabu.

Inanon Emmanuera aio ao tia bon kauringaki iai ana bai tangira Te Atua Te Tama are bon buroon natina, ae ara Uea ae lesu, Ngaia ara tia kawakin tiibu ae E aki tangiria ba tina bua mai irouna, ao E anga maeuna ibukira ba ena mate ibukin tangirara. Tiaki ti anne, ma bon buroon naba tinara ae Nei Maria are e nonoria St Faustina ba bon te karanga ni kamaeu. E reitia Bobe Ioane Baure II ba bon miterion ana kakabaia Te Atua Te Tama nakon

te aonnaba n rinanon Nei Maria man te tai are e kangai iai "ENG, ke ena karoaki nakou n aiaron Am taeka" ba ena bungiaki mai irouna natin Te Atua. Ti bon kabaia ao ti kakatonga ngaira te nati ni Katorika ba e bungjaki natin Te Atua ae Iesu mai iroun tinara ae ti rangin tatagiria ae Nei Maria.

Tina reita te Toa aio ngaira kaain te Charismatic, ba tina manga kaboua riki ara reitaki ma tinara ae Nei Maria n ara waaki ni kabane n ara tai makuri, tataro ao neneboa natina. E kan kauring naba ana babaire NSC (ana rabatana ni babaire Charismatic iaon Kiribati) ba tina manga karaka aron ara waki n nebobe ma tinara ae Nei Maria. Ngkana ti kaira Nei Maria ba raora n neboa natina ao ena bon raonira naba Tamnein natina ae Iesu ngkai E bon tatangira tinana ba raona n taabonako.

Bon ana tataro Emmanuera E na kabooia iaomi ana karoiroi te Atua inanon am tai wareware ao mani karekei tibangami aika a tamaroa ibukin irirakin ao maeuakinan Nanon te Atua n taai nako. Bon ana katekeraoi naba Emmanuera inanon ana toa tinara Nei Maria ae Tinan Natin Te Atua, ao ke e teimatoa n reke ba te tia reita buroora ma buroon natina n aki toki.

Bukamaruan Ana Toa Ruon Te Tamnei ae Raoroi—Bentekota Meei 2016, St Paul Church, Betio, Tarawa

Kaongora man NSC

**NSC Office, Teaoraekre, Tarawa
Nei Teretia Ioane**

E karaoaki teuana te wiki n rereua imain te Pentekota ae e nako iBetio ao a kabane ara koraki man baeriti aika tenua, Betio, Teaoraekre ao Bikenibeu n ana Maneaba Santo Bauro, ae St Francis of Assisi.

Kanoan te rereua ae moan te riinga te nano bon uotakin ao karokoan ana Tangira te Uea iaan Mweenga nako iaon Betio. E nakon ae e a kaan uabubua autin Betio ni makoro aika Ueen te Rooti, ao ni makoro are man maken Betio are man kawai are Tatinerei nakon Tenimanraoi. E raba te Uea n aio ba e noraki te korakora irouia ara koraki n naron tangiran te Uea irouia ni kan buti ni kauramaka te Ai ae ain ana tangira te Uea iaan mwenga.

E nakoraoi naba kanoan ara Tutia ni Bentekota ba e rangi n rungaaki raoi kanoan Tutia n taian Anene ma bai-ni-katangitang.

E rota te nano kanoan rungaan ara Tutia ni Pentekota ba iai te nano nako iai ke te ingainga ni butimaea ana toa Ruon te Tamnei ae Raoiroi.

Ana moa ni bowi NSC

Imwin te Pentekota ao imwin rineaia kain NSC aika a boou n tairikin te Kaonobong are imain Tabatin te Pentekota ao a tia ni manga reke kaain ana Taiboro te NSC are e bon karaoaki naba te rinerine n tamnei.

E moana ana bowi te NSC imwin te Pentekota n ana auti Fr Koru ao e a tia n rineaki te tia babaire ao bon Nei Taketei ao ana Kauoman Kautoa.

Iai tabekan te iango ibukin karaoan te Leadership course ibukia Leaders ni kabane ibukin karaoan te Anga reirei nakoia tarira ao manera ake a na karaoa aia Course iaon te Maiu ae Onraken te Maiu. E nora te itera aio te NSC ao e na waekoa ni karaoaki te Reirei iaon aio.

E raba te Uea ba e a tia ni waaki te Leadership Course ibukin te itera aio ao a bane n roko Leaders ao Kain te taibora man Parish, ana tiibi leader ma ana Kauoman man taian parish nako ao ai kain NSC ao ex NSC. E raba te Uea ba ti noria tarira ao manera man ex NSC aika Beia, Beneteta ao ai Riwata n roko inanon ara botaki.

Te Kauoua ni Kaoti naba are e tabekaki inanon ara bowi aio bon kawaran Aon Tarawa Teinainano ma Betio, ao e na motirawa moa te nako aon aba ba e na barakinaki moa te kamaiu iaon moa Tarawa South ao e a manga okiraki aon aba imwin tian Tarawa South.

E raba te Uea ba e a tia ni baireaki ba te weekend ae 3 – 4 June a nang mananga taian tiim mai Betio, Teaoraereke ba a na kawara Bikenibeu n te weekend aio, ao Bikenibeu ao Teaoraereke tiim ana kawara Betio naba n te weekend aio. Kaka 12 man taian baeriti ake a na kawari baeriti teuana ma teuana. Te baeriti

are e kawaraki e na kairaki ana tiim irouia baeriti ake a roko iai ao baeriti aike a kawaraki a na katoai tiim ake a roko man baeriti ake uoua ni katoaia ni kawari auti ao mwenga ma ake a na lead te mananga bon tarira ao manera ake a roko man baeriti ake uoua ni kawara te baeriti are teuana, e.g. Teaoraereke, e na kairaki te waaki irouia kain Betio ao Bikenibeu irouia naake 12 ake a na roko n reitia ni karaoa te makuri.

Kaongora mai irouumi

Kaongora mai Betio

Teburoburo Eita, Tilbi Riita St Faustina, Betio Parish.

I nanon tai aika a nako ao bon iai namakinan te mamara n ara botaki aio i aon Betio. Iai kurubu ake a matenako ao n tuai man teirake ma bon iai naba ake a teimatoa ni kekei-aki.

Ti kakoaua ba aikai bon kanoan te bong ao kanoan te buaka ma ti karabaia tarira ao manera aika a kekeiaki ni kaura ai i nanon tain te buaka ba ngaia ae a kateimatoa te marurung ao te korakora irouia kain te taibora ni karaoi tibangaia ao muiokoia i bukin ara botaki i aon Betio ao ni kakoroi naba nanon babaire ake a baireaki man ana rabata ni babaire te karetimaeteki ae te NSC.

Ni kaitara te kanganga anne ao e waki te taibora ao tan tei nakon te NSC ni karaoa te kamarurung n te reitaki, karababan ana kakao Te Uea, Te reirei (Irian te maiu) ao kabaroan ana tangira Te Uea i Betio are e karaoaki i nanon tain te rereua ni butimaean te toa are e a tiba nako ae Bentekota.

1. Te reitaki n nebonebo ni katoa katenibong

E teimatoa te nebonebo ni katoa Tabati n taina are i muin te tutia koraki ma e bitaki aron te katenibong ba e a karaoaki naba ba te tai n reitaki ni katoa tairiki (8 pm) ao ni kakaretabo i marenan ara umantabu aika 2 ba Takoronga ao Temakin. E karaoaki aio ibukia riki ake e a bon aki bobo aia nebonebo n aia makoro ba a matenako moa.

Ti kakoaua ba e rikirake maitia tarira ao manera ake a roroko ni kaea te nebonebo tiaki ti tarira ma manera ake bon kain ara botaki ma iai naba ake a boou ao iai mai buakoia ake a wakina naba aia koti n taai akanne ao n tia ni kainaomataki n te Bentekota ae nako.

2. Kawaran reirei

E waki naba ara tiibi rita mai maina ma raona tabeman ni kawari reirei (primary/secondary) ni karaoa aia maroro iai ni kaoia te roro n rikirake ake a kan reita aron neboan Te Uea i nanon ana botaki ae te kaeretimaeteki. Iai ake a namakina te wewete ao a roroko ni kaea te nebonebo ao ni karin ba ai kain ara botaki. Iai naba ake a wakina naba aia koti ao n tia ni kainaomataki. Mai buakoia ataei aikai ao bon iai ataein moan rinan aika Dainippon, Saint John ao Te-

manoku ao iai naba man kauarinan aika BTC JSS ao Saint Patrick

3. Te reirei

I bukin te kamarurung ao a iangoaki taian reirei aika ana wakinaki mairouia tarira ao manera ake iai irouwia te kona n anga reirei i aon itera aika irian te maiu ao te maroro (kaunganano ao taeka n reirei) nakoia te roro n rikirake. Ti karaba manera ao tarira ae Michael ba e tauraoi n anga reirei ao ni maroro ma ara roro n rikirake. Ti karaba naba tarira ao manera ae Riwata ba ngaia are e a wakina te reirei ma taan kooti i aon **Irian te Maiu**.

4. Te rereua ni Bentekota

Ti a karaba riki Te Uea n ana babaire rinanon tamara ae rine (Fr Koru) ma kain te NSC ao n reitaki ma taman ara baeriti (Fr Tebwanaiko) ni karoan te rereua i aon Betio are e karoaki man 9 – 15 May ni butimaea ruon Te Tamnei ae Raoiroi. E baro ana tangira Te Uea ae moan te batu n anga aika a kakaokoro n aron;

Te tataro ae ae moan te batu n te wiki anne ba te tutia, te nebobebo, te rotario, te katoi aoraki ao bon te tantani i matan Te Eukari

kawarakin mwenga ake a reke taia ibukin te tataro ao te katoki aoraki

Kainaomatan te Tamnei ae Raoiroi irouwia tarira ma manera

Ao ai bon karoan te tutia ni kareti-maeteki ao ni katoki aoraki n raonaki naba ma kabiraia aoraki n Tabatin raoi Bentekota

N te tai aio ao ti kona n nora uaan kbaroan ana tangira Te Uea i Betio ba e a korakora te marurung ao te unga n nano irouwia tarira ao manera, e batu te kamaiuaki ao tiaki ti man aorakin te rabata ma bon te raira n nano naba ni koaua. Iai naba aika a bitaki nanoia ao aia taratara ibukin te botaki aio ao a tauraoi ni kainna ao ni wakina naba aia kooti n te maiu, e maiti naba aika a namakina n te kukurei ae e aki katoki nano n te Tabati anne. Ma uaana riki are moan te kakawaki ba a reke takaramentu aika a kakawaki n aron te Babetito ao Te Komunio nakoia tarira ao manera tabeman.

Tiaki nanon Te Uea ba ti na mamara ma bon nanona ba ti na teimatoa ni korakora ao ni marurung ba ti na buoka kauramakan ao kabutanakoan uran ain ana tangira nakoia aomata nako n ara makoro ao n tabo nako ake ti nako iai. E raba Te Uea ao E na neboaki n ana tangira ae kororaoi ao ana makuri aika a kamimi...

5. Kain te taibora

N te rinerine are e karoaki n tain te rereua (14/05/16) ao ara tia tei mai Betio nakon NSC n te ririki aio bon Kautoa ao Nei Taona. Kain te taibora: Tiibi Rita – Teburoburo ao te kauoman – Maria Teresa. Katoakia kain ara taibora are a rineaki n te katenibong 18/05/16 bon Bwenata – te tia koroboki ao Birikarere – te tia mane.

N te katenibong ae 25/05/16 ao ti karaoa ara reitaki n nebobebo i bukin te kaitibo ao te katekeraoi ma kain ara taibora man makoro nako. Iai ake a tia n tei aia taibora ao iai naba ake a karoaki naba aia rinerine n te tairiki anne. N te tai aio ao e a toamau te tiim mai Betio riki ngkai a reke naba kain taibora man makoro nako.

6. Maoton Te Manga

N te kanimabong – Tabati (27 – 29 May) ao a karaoa aia rereua ni makuri kain Betio i Maoton te manga. E reke naba ara tai n reitaki n nebobebo ma tarira ao manera mai Abaokoro ao ni kabaroa naba ana tangira Te Uea nakoia n aron aia bubuti n tairikin te kaonobong anne.

E uti te nebobebo n te karangaina anne (5pm) ao i muina e a wakinaki naba te aki matamat ba ti te kariki/ban ma te ran. E reitaki kanoan te ngaina anne n te makuri ni kaitiaki ao ni kauraura i Maoton Te Manga. Ma e ngae ngke e korakora te kabuehue ma ti kona n nora ao n namakina te kukurei ao te unga n nano ni makuri. Ma ti karaba Te Uea i bukin nakoraoi babaire, raoiroin te bong ma raoi tari ni bongin manangara ao riki ana kakawakin i nanon manangara ao tikura ni makuri ikekei.

Kaongora mai Bikenibeu

Tibili Rilta, St Maria Bikenibeu Parish

Aikai ribootin ana waaki ni kaukuki Bikenibeu Charismatic imuin Bentekota are karoaki i Betio n te Tabati 15 May 2016. Te moan bwai ae karoaki bon kawarakin te Tama Koru ibukin kamatatan riki ma karababakin ao makurian riki te atatai l aon te boto ni iango n te ririki aei are Kabutanakoan Uran te Ai (Spreading the Fire). Man ana boutoka te Tama Koru ao e a manga karekei ke kamatoai riki iango n aron aikai. Kaungan riki te tataro ma kaara, kateimotoan nanoia kaain te rororrikirake bwa ana kerakea te botaki n tataro ni Charismatic. Kaunga n te mamanga nakon auti ma Nei Maria ke St Ioteba. E anganira naba te iango ke te kantaninga irouwia aomata tabeman n riribakin te botaki ni Charismatic ma e rangi ni iai tatangiran Nei Maria irouwia. Ngaia are ngkana ana noora Nei Maria ni katikaki ao a rangi ni kukurei ke nanoia ni butimaiakon mwengaia. Ao ai aroia naba te koraki ake a nano ni Parish ba ana bae ni kukurei nanoia ngkana e katikaki St Ioteba. Aikai iango tabeua ni katamaroa are a reke mai iroun Fr Koru.

Ti boni kawara naba taman ara Parish Fr Ipasio ibukin iango naba ni katamaroa ibukin karoan ara makuri. Iai iango tabeua are e taekini ni marorora ma ngai n aron ‘karikirakean te maiu n tataro’ are e rangi ni irekereke ma te boto ni iango are ‘Spreading the Fire’. E bon rangi ni kaota ana boutoka nakira ibukin nanona n tatangiria kain ana Parish ba a na maiukina te tataro. E kaotia naba ba e rangi n tangira te reitaki i marenara ma botaki n tataro ake tabeua n aron te Tanga ke te Katekumene ao a maiti riki. E riai ni iai te butiraoi ao i marinara n akea te tauaninre ke te kairirbai. E rangi ni

*“Ngaia are ngkana ana
noora Nei Maria ni
katikaki ao a rangi ni
kukurei ke nanoia ni
butimaiakon
mwengaia..”*

*"Ti karaba te Atua n
teimatoan ara waaki n
ara botaki a St Padre
Pio n ara neboneyo ao
ara reitaki ma tarira ao
manera."*

kamatoa naba ba ti na riai ni karimoaia n taai nako ara Katekiti i main ara waaki ae tin a karoia, tiaki ti ngaia ma e kauringira naba are iai ara Chaplain ae Katekiti Tekaai are ngaia ae tabeakina te Charismatic ao te tia uota aia rongorongo ma aia iango nakon te boowi ni katekiti ma aia Tama ni katoa moani Kanimabong.

N te bong ae te Kabong (19 May 2016) ao tia manga karoao ara boowi ae uarereke, te tiibi riita ma ana kauoman ao kain ara NSC mai Bikenibeu ao ai raora ara Katekiti Tekaai are ara Chaplain ni maneaban St Maria. Kanoan ara maroro bon bobotaki iango are ti karekei mai irouia Taama ao are mai iroura ni kabana. E rangi ni maiti iango ake a kaotaki ao are nanona naba ba e na rangi ni maiti te makuri ae na karoaoaki. Ti aki ataia batina waaki man ae ngara iai, e na maanra te tai iroura ni makuria, ao e na kangara aron bairean te makuri n ana Parish ae Bikenibeu. Ti tataroakinna ao ti karoao te rinerine n tamnei i bukin te makuri ba e ngara ae tina moan waaki ma ngaia. Ti karabwa te Uea ba e raonira n tamneina ao e anganira te kabanea ni babaire are tina moan karoao nanoa iai man te Bentekota aio ni karokoa te Bentekota ae na roko. Ti bon tataroakinna naba aran ara Group ni Charismatic man ara Parish ae Bikenibeu. Iai teniuia (3) taian Ara ake ti kanakoi ke a tebenako ba Santa Maria, Santo Ioteba ao Santo Columban. Ti bon karoao naba te rinerine n tamnei ao are e a reke iai Santo Columban ba ai ngaia ngkai aran ara bootaki ni Charismatic mai Bikenibeu Parish.

E a bobonga kanoan ara waaki man te tai aio ai ngaia are ti a tia naba ni kabuta ara reta nakoia kain Bikenibeu ni kabana ni moa mai Taborio ni karokoa Nabeina are tina reitaki n Tutia n te Tabati i Bikenibeu. Ni bootakira aei ao tina karoao naba te rinerine n tamnei i bukin kabannakin raoi ara taibora n nuuka are te Tia Miniti ao te Tia Mwane. Mai ikanne are ti nang waaki nakon kanoan ara ara kai ni baire are ti nang tauraoi ni makuri ma kain ara Parish ae Bikenibeu i bukin te ririki aei ni karokoa te ririki ae na roko. Ti a katikui bai ni kabane i nanon bain ara Uea ae lesu ba bon ngaia ae na benira n taai nako.

Kam batin rabwa ao te Uea imarenara n taai nako.

Te kaongora mai Suva, Fiji Uriam Timiti, St Padre Pio, Suva.

Ti kukurei ni reitira ma tarira ao manera ni kabane iaon Kiribati ma New Zealand ao n tabo nako ake kam mena iai n neboa te Atua n ana tangira ae teimatoa nakoira n tai nako, riki inanon mimitoringin te kamaiuaki inanon Bakate ao te kamatoaki ao te kabouaki iroun te Tamnei ae Raoiroi n te Bentekota.

Ti karaba te Atua n teimatoan ara waaki n ara botaki a St Padre Pio n ara neboneyo ao ara reitaki ma tarira ao manera. Ti bon tia n reitaki inanon te novena ibukin ana Nanoanga te Atua imuin Bakate ao ara novena naba ibukin ara

katauraoi imain te Bentekota. Iai teutana te kerikaki ni maitia kain te botaki imuini te mamananga irouia ara koraki tabeman ao imuini naba okia tabeman nako Kiribati. Ibukin maitia aika roroko n te neboneyo ao bon iai naba te kerikaki. Bon te bubuti nakoimi tarira ma manera nako ami ibuobuoki n te tataro ba ti na anganaki te teimatoa ao te maururung ni waaki inanon tabera ao muiokoara n ara botaki ni charismatic ae St Padre Pio.

Inanon ara reitaki ma botaki ae banin irouia ngaira Katorika iaon Suva ao E teimatoa noran ana tangira te Uea inanon te botaki. Teuana te rongorongo ae kakukurei bon manga rinia tarira ao manera aika bou inanon ara onimaki ni Katorika ao butimaean taian takaramentu aika te Eukari ao te Benetenia. Inanon Tabatin te Bakate ao a anganaki te moan komunio teuiae Fiti ma kainnabana ma natia ao aia utu. Ngkanne inanon te namakaina ae April ao a manga babetitoaki ao n anganaki te moan komunio naka Omirete ao Kiri-tione Tofinga.

Te rongorongo riki ae kakukurei inanon te namakaina ae May bon katabuaia riki uoman Taari man te MSC nakon te nakoia n Rikan ba Robati Tebaisea ao Beniata Koririntetaake. A bon katabuaki iroun te karetinare mai Tonga are Cardinal Soane. Ti karaba te Atua n ana baintangira ni karekeia riki uoman ataeinimane aika tauraoi ni katabu nakon te nakoia ni Berebitero.

Inanon n ara botaki ni Katorika ao ti teimatoa ni karaba te Uea irouia ara Tama aika buobuokira aika te Tama Bakaua Ibolito ao te Tama Iona Tatau. Bon iai riki ara Tama ni Kiribati ikai ae buobuokira ba te Tama Patrick (msc) ae kawakina ngkai teuana te parish ikai iaon Biti. Ti a uringa naba te Tama Iona Tatau n ara tataro are e na nang manga tauraoi n nako Rome n te ririki aio n reita ana rerei ibukin karekean ana Doctorate n te Canon Law.

Kaongora Mai New Zealand Fulltua Taraora, St Teretia n lesu Te Tei,

N te Toa ae Bentekota ae nako ao a roko tarira ao manera mai Wellington ao Auckland, ao e bon kaira ara weekend n tataro anne Fr Ruatamaki. Ti rin n te 'marae', are kanga aia tabo ni botaki kain Maori n aia baronga, ma ngaira ti rin n te marae ae Te Kohinga Mārama Marae, ibukin te Waikato University iaon Hamilton. Aio kababararan te marae MA kateitei ake ti kabonganai n te wikiente Anne.. (The marae of the University of Waikato is Te Kohinga Mārama. The Meeting House is Te Ao Hurihuri and the Dining Hall is Te Otinga. The marae was opened in 1987 as part of the College of Education, and comes under the mantle of King Tuheitia, the Māori King, who resides with his people here in the Waikato region. The marae is under the stewardship of the people of Ngāti Haua and Ngāti Wairere, and the University community of staff and students.)

Aio te marae ae e rangi ni kakabonganaki iroura kain Kiribati I aon Hilton.

Ti kabane man tairikin te Kanimabong are ea kaukaki iai te 'rereua' ma te Tutia iroun Fr Ruatamaki. Ti bon rangi ni bane ni kukurei ma tarira ao manera mai Auckland ao Wellington akana kam nori tamneia aikai. E kakiro nako Wellington ba e Tarira ao manera aikai, a bon buti n te kaa n te maan ae e nakon 7 te aoa. Ti karaba te Uea ba a kawakinaki raoi ni manangaia n roko ao n oki rikaki, ao ti bane ni katonga kimareirei te Uea MA ngaia, ao n nori kanoa ana tangira te Uea MA ngaia.

Ti karaoa ara neboneyo n butimaea ruon te Tamnei ae Raioiroi ao e bon kainaomatki Naba Nei Matarena Batirio are bun Tamararake. E reke naba butimaeen te bubuti te katokabwai ni kakorakoraira ao ni kamarurung nakon te teinimwane ae David.

'Ngke ea tia ni kainaki te neboneyo ao ara riita ae Uetoka Tumoa, e a kabuta te beba n rinerine ao a reke ara riita aika a boou aika Nei Erita Iotewba Muller ao ana kauoman ae Nei Airo Timaa. Ngkai ea waki Santa Teresa n lesu te Tei i an aia kairiiri aine aikai.

Tamneia kaain te charismatic iaon New Zealand ngake a bukamarua naba te Bentokota, May 2016

Taeka n reirei

Te Kamaiuaki bon kanoan ana Berita n Akoi te Atua Ibukira ni kabane

Uriam Timiti, St Padre Pio, Suva.

N te aonnaba aio ao ti kakoaua ba te bai teuana ae ti kainnanoia ao ti baki iai n tai nako bon ana kamaiu te Atua. Aio are ti noria naba n ana tai lesu ae a baki aomata ni kan kamaiuaki. Ma te kamaiuaki aio e na bon tabanin n reke iroura ngkana ti kamaiuaki n rabatara, n ara iango ao n tamneira. Ba inanon te kamaiuaki ae ti karekea ao bon iai ana kantaninga iai te Atua ba E kan karekea te aro n reitaki inanon te tangira ma Ngaia. Te reitaki aio are riai ni boboto iaon te berita ba ti na riki ba ana botanaomata te Atua ao e na riki Ngaia ba Atuara. Bon aio te berita n akoi are e a kaman kateia te Atua imarenana ma ana botanaomata man te moan tai imarenana ma Aberaam, Itaaka, lakoba ao Moote ao nakoira n tatabemanira. Inanon te berita n akoi aio ao E tangiria te Atua ba ti na onimakinna ao ni muiokoi maiura inanon baina ba E na kawakinira inanon ara borau n ai aroia natin Iteraera ngke E kawakinii inanon manangaia inanon te rereua mai Alkubita ao ni karokoia n tokin kawaia are bon abaiia are a tia ni berita iai nakoia E na angania are Kanaan.

Ti kakoaua ba te kamaiuaki ni koaua are kan anganira te Atua bon te kainaomatki man te bure ba ti aonga n riki n ti teuana ao ni maeaka ma te Atua n tai nako. Te kamaiuaki ni koaua ae ti kainnanoia tiaki te kamarurungaki man aorakin rabatara ma bon kaitiakara man ara bure ba ti aonga ni karekea te aro n reitaki ma te Atua inanon te tangira.

Ti ataia ni koaua ba te kawai nakon te kamaiuaki bon te kawai ae irariki ao e kanganga. Eng, touan te kawai aio bon te tauraoi n ririmuin m'anekan te Tamnei ae Raioiroi are na rimoara. Ti na kataua te Tamnei ae Raioiroi ba E na inaomata iroura ao E na kairi kawaira ni katotonga lesu n arona ni kabane ni maiu i aonteaba. Ti na maiuakina te raoiroi ao ti na nim ma lesu n taai nako. Ba ngkana ti maenako ma lesu are Ngaia are boton te kai ao ti na rai ao ti na mate. Ngkana ti irira lesu ao ti riai n tauraoi ni kakeaira ao ni butimaea te kaibangaki ni katoa bong ba boni ngaiia te kaibangaki aio ae na kamaiura. Ti riai naba n ataia ba m'akara ao korakorara n toua kawain lesu e na bon reke man te kaibangaki are a tia n tine ao ni mate iaona lesu. Ti na tabeki matara n taai nako n tara te kaibangaki ba Ngaia ae na kamaiura man ana urubai ao ana kamane nako te riaboro. Te bai riki teuana ae kakawaki inanon uouotan ara kaibangaki bon te tauraoi ni butimaaiai taian rawawata, maraki ma kataki aika ti na kaitibo ma ngaii inanon maiura ma te kukurei.

Ma inanon ara borau ni mananga nakon mwengara ni koaua ao bon Nanon te Atua ba E na raonira ao ni kawakinira. Inanon matena

"Ti kakoaua ba te kamaiuaki ni koaua are kan anganira te Atua bon te kainaomatki man te bure "

"A rangi ni birimaka taian rikirake i nanon te botaki ni kaeritimaeteki man moan teina n 1967 ni karokoa te babaro are e ababaki i Notre Dame (te University i America are e moan buti mai iai te waaki ni Kaeritimaeteki ae ngkai) n Tuun 1974

iaon te kaibangaki ao mangautina nakon te mimitong ao E anganira lesu Rabatara ma Rarana ma arona n Atua ae mimitong ba E na tiku ibuakora n aki totoki inanon te takaramentu ae te Eukari. Inanon te Eukari ae moan te Tabu ao ti a anganaki kanara ni koaua are na kateimatoira ao ni karokoira n tokin kawaira i Karawa. Inanon te amarake aio are ti ti kona ni kanna ngkana ti teimatoa ni maiu inanon te karatia, ao ti kauringaki iai n tai nako ba ti riai ni katotonga aron maiun lesu ni kabane.

Inanon katotongan maiun lesu ao ti bon rereinaki arora n reitaki ma Tamana ao Tamara ae te Atua n ara tataro are kangai, "Tamara are i Karawa". Ti noria ikai ba arora n tataro ae kakakawira bon te kona n atai aao ni kokoaua ba ti tataro tiaki ti ibukira n tata-bemanira ma bon ibukira ma tarira ma manera. Banara ae ti teuana ngaira ni botaki nakon Tamara bon weteara ba ti na maiu ibukira tarira ao manera ni kabane. Ti karaoa raoi Nanon te Atua n arora n tataro are E reireiniira Natina ae lesu ngkana ti kateimatoa ioura te kaiokaki ma te Atua ao ma tarira ao manera. Ti na bon bane ni kinaaki ba taan irira lesu ngaira ngkana ti

itangitangiri ao ti ikakabarabure.

Inanon maiura i aonteaba ao ti kona ni katonga banin te kamaiuaki ngkana a riki nanora ba mwengan ao ana temboro te Atua ni koaua. Bon aio ana kantanninga te Atua man te moan tai ba e tangiria ba e na kateaki ana auti ibuakoia ana botanaomata- te auti are na maeka iai ao e na neboaki iai. Ao e berita te Atua ma Tawita ba ngkana e tei ana auti aio ioun kanoana are Totoromao e na kamatoa ana kariki Tawita ao ni karekeba ana botanaomata ae na korakora. Ma ti ataia n te karaki ba katean ana auti te Atua aio e bon riaon katean te temboro are te atibu ma te kai, ma bon katean te temboro are bon nanora. Ao e a tei mani bobonga raoi ana temboro te Atua ae nanora ioun lesu are bon nako man te kanoa are Tawita. E katea te temboro aio lesu i nanora ngke e tiringaki mani kamateaki iaon te kaibangaki ao e a mangauti. Ba inanon maten ao mangautin lesu ao ti manga bungiaki ba taian kairikibai aika bou ao a katauraoaki nanora n riki ba mwengan ao ana Temboro te Atua. Inanon te onimaki ao ti anganaki te

karaoiroaki, ma inanon ara makuri ao ti karakoa raoi iai ana kamaiu te Atua inanora ioun Tamnein lesu ae mamaeka inanora.

Te kamatata iaon te kabouaki rinanon te katei ni Charismatic ae boou.

Fr Koru, NSC Teaoraereke

Aei te bai are e a kaman taekinna te burabeti ae Ioera, "aei ae N na karaopia ni kaitira ni bong; N na karoua tamneiu i aoia aomata nako" (Makuri 2:16-17)

Kaukan te boki

Te kaeritimaeteki ke te Bentekota ni katorika bon te ara ae e tabe ngkai n taetaekinaki i nanon mwenga ni katorika nako. E tabe n rikirake kinakina n te aro ba a na bane n ongo taekana aomata ni kabane. A na kina arana ao a na ata kanoan ana waaki.

A batiaian makuri ni kabooua te Ekaretia n taai aika a nako (1960-1970), i main teiraken te kaeritimaeteki. Iai bitaki n te taromauri, n te reirei n ana Taeka te Uea ae te Baibara, te reirei i aon aia taeka Tamaneuan te Ekaretia, ao a maiti riki. Bitaki aikai, a bane ni kaokira nakon te boto, ke katukan taian karinrin ake a rekereke ma te katei, ao okiran raoi are mai moana. Ma e bon rangi n raka aron te kabouaki rinanon te kaeritimaeteki ba e bon kaokira nakon te moan Bentekota ke moan tein te Ekaretia, ba e aonga n reke te Bentekota ae boou n taai aikai.

A rangi ni birimaka taian rikirake i nanon te botaki ni kaeritimaeteki man moan teina n 1967 ni karokoa te babaro are e ababaki i Notre Dame (te University i America are e moan buti mai iai te waaki ni Kaeritimaeteki ae ngkai) n Tuun 1974. N te makoro aio ao a na kababarabaki iai rongorongan te kaeritimaeteki mai moana, bai aika a tia n riki, te kataunari ni baika a na kona n riki, ao tuoan te waaki aei mani moan teina ni karokoa ngkai. A na kamatataki ikai taekan bai aikai:

Waki are a aranaki ba kanoan Bentekota

Nnen te botaki aio n te Ekaretia Katorika ao,

Aron kabongan te taeka ae te Katei ae boou - "movement"

N taai ake e korakora iai te kanganiga i nanon te Ekaretia ba a batia tama ao tina ni kerikaki, ao e batia te aki kan kairaki ao e rikirake naba iai te nanououa irouia katorika, ao E a kabaroa tamneina Te Atua n anga aika moan te kamimi, ni manga kaboua ana

Ekaretia. N te tai naba anne ao e manga namakinaki te korakora ae boou i nanon rabatan Kristo are bon te Ekaretia. A rangi ni maiti aomata aika a manga moani maiuakina te tataro, a kabonganai ana karea Te Tamnei ae Raoiroi ao a aki toki ni ikokotaki n ne-neboa Te Atua. E a kaotinakoaki korakoran te Ekaretia are e a maan n rabunaki ke ni kakarabaki ao ni kabaroaki i aoia aomata aika rangi ni maiti. Te kantaninga ba baika a riki aikai a na buokia aomata ni kaotaia n ana makuri te Tamnei ae Raoiroi ao n reireinia aroia are a na kona iai ni katonga kaubaina, n aron are e a kaman taekinna Betero n tain te Bentekota.

Iai 3 iteran te makoro aio ba te kamata i aon te waaki ni "Bentekota", te taeka ae "Katorika" ao te taeka ae "Te Katei ae Boou" / "movement".

Kamatata iaon te waaki ni Bentekota

MAKORO A: Kababarana ao rongorongona man taai ake ngkaoa (history)

Tera ae nanonaki n te taeka ae te waaki ni Bentekota?

A katuruturuaki n te taeka aei tabeua makoron te maiu ni Kiritian ake a irekereke ma kanoan te Toa ae Bentekota ao ana karea Kristo are e anga iroun Tamneina. Aikai makoron te maiu ni Kiritian aika a nanonaki:

Te maiu n tataro ike e manga kuneaki iai te kaitiboaki ma Te Tamnei ae Raoiroi, tiaki ti n te iango n onimaki ma bon te maiu n tataro ae makuriaki. E reitaki aei ma te karea are te raunnano, namakinan kaanin te Atua, ao te bai are atongaki irouia tan reirei n te tataro ba te "ingainga". Te aekaki n tataro aei boni ngaia are e aranaki ba te 'kainaomataki' ke 'Kainaomatan te Tamnei ae Raoiroi' are e bon kaota aron kababanean nanom ke te kaburemaiukon Iesu ae te Uea.

Te karea n tataro n ianena n aron are e kababaraki n Aia Makuri Abotoro 2:4 ao 11:46

Ana makuri nako Te Tamnei ae Raoiroi rinanon te kaeritimaeteki n aron are a noraki n Aia Makuri Abotoro ao are e a manga kamata riki Santo Bauro ni Moani Korinto makoro 12, ao makoro 14.

E na karinaki naba te anga are e na kona ni manga kaoka maiun te Ekaretia nakan are e koreaki n Aia Makuri Abotoro ba e aonga ni manga noraki te maaka are e makuri n te Ekaretia n taai akekei, ao n aron naba ana tataro Bobe Ioane XXIII are e bia manga

oki kaua te Bentekota ae e boou n taai aikai

A kanga ni kinaki makoro aikai ba a rekereke ma te waaki ni Bentekota?

A kinaki baai aika 3 aikai: maiu n tataro, te karea ni kaeritimaeteki, ao babairean taian karea n te Ekaretia, ba a bon rekereke ma te waaki ni Bentekota i bukina ba:

A bon kababaraki raoi n Aia Makuri Abotoro are e moanaki man te Bentekota.

A kaokoro teutana tein aia waki ma ana waki te Ekaretia ae ngkai i bukina ba e a tabe n raroa te Ekaretia ma te tai are e moan ruo iai Te Tamnei ae Raoiroi.

Ngaia are ngkai a manga kaoti waki aikai ni manga kaoka te Ekaretia nakon teina are n Aia Makuri Abotoro ao a bon riai n aranaki ba kanoan te waaki ni Bentekota. Ma e ngae ngke a kinaki waki aikai ba kanoan Bentekota ma te bai ae makuria Te Uea rinanon ana botaki ae te Kaeritimaeteki ni Katorika bon te bai ae moan te kamino nano ao e aki kona ni kababaraki raoi.

Tao a bane ni ira te waaki ni Bentekota kain te Ekaretia n taai akekei?

N aron are e kababaraki n Aia Makuri Abotoro, ao taian kababarara n taai akanne a bon kairiri raoi nakon butimaean Te Tamnei ae Raoiroi n te tataro ke kainaomataki Te Tamnei ae Raoiroi ni koaua. N taai naba akanne ao e rangi ni batu ana makuri te kaeritimaeteki ao tein maiun te Ekaretia e rangi ni maiu reirei man korakora. A bane aomata n rinanon Bentekota ao n reke naba irouia taian karea ni kaeritimaeteki n aron ana taetae ni burabeti Ioera are e na ruonia aomata nako Te Tamnei ae Raoiroi (Makuri 2:16).

Ngkai e a tabe n rababa nako kina-kin ao butimaean te kaeritimaeteki ao te kantaninga ba e na manga roko te tai are e na kabouaki iai te Ekaretia n Te Tamnei ae Raoiroi kanga te kauoua ni Bentekota ao n okira teina are n 'Aia Makuri Abotoro'.

Tera ae riki ngkai nakon te katei are e kamatoa maiuakinan te waaki ni Bentekota?

A bati bukina ngkai e tabe ni mabubu ao n tokitoki ana makuri te Tamnei ae Raoiroi i nanon te Ekaretia. Angiin kanikina ao ana makuri te Tamnei ae Raoiroi ake a kababaraki n te Nu Tetamenti, titebo ma a bane naba n toki. A taku taan rabakau n

*"Te maiu n tataro ike e
manga kuneaki iai te
kaitiboaki ma Te
Tamnei ae Raoiroi,
tiaki ti n te iango n
onimaki ma bon te
mai u n tataro ae
makuriaki....."*

“Ngke e a boo te neboneyo ao ti a kubanako ba e a bon ingunako naba te buia ao ti a bane n toka n rengerengena ni kabanea ara tataro.”

taekan Te Atua (tearoutian – theologians) ba e bon kaokoro aia tai abotoro ao karatia ake a reke nakoia kain te Ekaretia n taai akanne, ba a bon ti kaineti ma te tai anne. E bitaki ngkai ana reirei te Ekaretia ao e katuruturua riki taekan Te Kaoti Onimaki, taian Takaramentu ao Ana tua Te Atua.

Tao a bane ni bua ngkai kanoan te waki ni Bentekota man te Ekaretia katorika?

A bon aki bane ni bua ma a bon teimatoa n tiku i nanon te Ekaretia Katorika. Katein te maiu n tamnei n te karorika e katuruturua n taai nako kakawakin te rikirake ni maiu n tataro ao a teimatoa ni iai tan tataro aika a kamimi i nanon te Ekaretia. A rangi ni maiti naba makuri ni kaeritimaeteki aika a noraki ni maiuia santa ma santo ao e bon kona naba n noraki n tabetai korakoran Te Atua ae kamimi irouia kain te Ekaretia aika a bat. E teimatoa naba n onrake te Ekaretia irouia kurubu ke botaki aika a kobane nakon te onimaki, ao e ngae ngke e bat te kanganga ae a rinanona, ma a teimatoa ni katea te banna ni kakaonimaki ae koro raoi.

Tera ae bua man maiun te Ekaretia?

Bon iai te kerikaaki ae tutuka te maiu n Tamnei ae kororaoi irouia katorika ngkai. Ao ana reirei te Ekaretia, e ti katuruturua butimaean taian Takaramentu ao te anua ni maiu ae na buakana te bure ma te buakaka. E tara n aki ata rababan korakorana te Ekaretia ni kairia taan onimaki nakon te reitaki n te nano ae banin ma Kristo, te maiu n tataro ae e nano ao maiuakinan taiani makuri ma karea ni kaeritimaeteki.

.... e na manga reitaki.

Ana Tangira Te Uea

Tekarea n noraba ao n ninikoria

Te Tim nako Tabiteuea Meang, Nei Maria (Maing), Teaoraereke Parish

N tikura i Tabiteuea Meang ao moan te bat naba ana tangira Te Uea are a kokoaua ao n namakinna kain te aba. Ma n te tai aio ao n na tiba ana tangira Te Uea rinanon ana karea aika te noraba ao teninikoria.

N tikura n tekawa ae Utiroa ao e reke ara tai ni kawara te auti teuana are e kainnanao naba ana tangira Te Uea. Ti kaoaki nakon te mwenga aio iroun natin te unimane are ana auti te auti ma tiaki atai aae ngaia e aki kukurei te unimane aio ni kawaran ana auti. I main rokora ao te unimane aio e a un ao e a boti ana bai ao

ni kitana ana auti ma e katuka ana taeka ba e na baka te auti.

Ngke e a boo te neboneyo ao ti a kubanako ba e a bon ingunako naba te buia ao ti a bane n toka n rengerengena ni kabanea ara tataro. Bon akea temanna mai buakoia kain ara tiim ae tao e na maku ke ni birinako ngke e riki arei ao ti reita nako ara tataro n aron are akea te bai ae e riki. N tain naba te tataro ao e a ukinako taubukin te auti ao taran ae e nang bon baka ma e raba Te Uea n te ninikoria irouia kain ara tiim ba bon akea ae kuba ni baike a riki.

Ngke e a bara te tataro ao e nang wakinaki te titabiba ao a noraki kanoa ni mata n toka ni kain te auti. Iai temanna tarira ao manera are e a takarua ni kangai, *Kibanako ba e a tia ami makuri*. Bon ti teuana taekinan te rongorongo anne ao ti a bon bane naba ni kibankao man te buia are e a baka naba taubukin te auti. Ti a ataia i muina ba ngaia te unimane are ana auti aio bon ngaia are e taua naba bukin Auriaria ao ti kokoaua ba e bon kan kakamakuira ao ni kai-koakira ma e anganira te ninikoria ao te noraba Te Uea ao e katanira man taian kabuanibai nako.

Ti reita ara titabiba i aon te uteute irarikin te auti are e a baka ao ngke e a bane raoi kanoan te maroro ao e a buokaki naba ni manga kaetaki ao ni kamatoaki taubukin ao buian te auti are e baka. Te kamimi ba aki motimoti taian kabae n te taubuki ma ngaia a bon bane ni kabaaki.

Rinanon naba te karea n noraba ao e katikutaeka Auriaria ba e na rimoara nakoTau-ma.

N te ingabong are i muina ao e a kaeaki nangin Tauma irouia kain ara tiim. I toka mai moa ao I tuanga te turaiwa ba ngkana ti nang roko i Tauma ao e na tuangai. I bon tekateka naba ni karoau au tataro mai moa ao ngaia kain buki a bon wakina naba aia tataro ni katantan ao ni kabaebae. Ngke ti a roko i tabon Tauma n aron are e tuangai te turaiwa ao I a moana naba au tataro ni katantan ao ni kabaebae.

I a kubanako ba ngke ti bon tabe ni buti ao te turaiwa e aki toki n rairaira ana bwe ai aron ae iai te bai ae e katuatu. I taku ngai ba tao e kani matu ba tao muin ana nangkona ma ngke I a titirakinna ao e taku, ‘Ba I katua te aomata are e buburakaei ae e mananga i nanon te kawai ma uotana te kuia ae rangi ni bubura. I tuangnga ba bon akea te aomata i nukan te kawai ao akea naba te kuia ma e na buti ao ni kaineta kawaina. E a buti ni kaineta kawaina ao e a manga bon teberake i aon ana kai in tekateka ai aron ae iai te bai ae e kiba iai. I a manga titiraki naba ba tera ae riki ao e taku, Ba I buti i aon te kuia are e tuka te kawai ngaia I teberake iai.

Ara moan auti i Tauma bon te auti are a taku ba boton Auriaria ba e taua muina ao ngaia naba ae kawakina bangotana. I nanon tain te neboneyo ao e a noraki te aomata ae bubura n ananau are e tabe ni katikitika te kuia mai maeao nakon te auti are ti neboneyo iai. A noraki naba ouua bangota i rarikin te buia ni kaan ma bouan te auti ao a noraki naba roata ni katoai

bouan te buia anne. E kakoauai nonori ni kabane teuare ana auti ao e taku ba ana auti bon mwengan Auriaria ba bangotana e bon mena i rarikin te buia mai maeaona ma e aki kona n noraki ba e kenaki ao e mena i aantano ao bon iai naba riki teuana ba bangotaia ataei. A tia naba n toa bouan ana auti n taian roata are a katamara-keaki ao ni makuriaki ba ngaia bonotan ke otangan mwengana n te bai n roo. A kakoaua naba aomata tabeman ake a uakan ma te maeka aio ba a ongo te tanginiwenei are tangia aine ao ataei aikauarereke.

E rangi ni bubura tibangara ma tarira ao manera i aon Tabiteuea Meang riki nake a rangi ni karinea ao n atuani taimonio n aron Auriaria. A rangi ni mimi ngkai a kona n noraki baika a raba ni makan Te Atua ao a noria ao ni kakoaua n te tai aio ba bon ti lesu ae maka ao e Uea i aon bai ni kabane ao ti riai ni bane n toro irouna ao n neboia man taromauria n aki toki.

**Ana Tangira Te Uea nakoia kaain Marakei
Te Tiim nako Marakei, Nei Maria (Maing),
Teaoraeki Parish**

Nei Bwaute

N rokora n te kawa ae Bainuna ao iai naba temanna te aoraki iai ae arana Nei Bwaute ae aorakina a mate baina ao e aki kona ni kamakurii ni kauaai. E aki naba kona ni karina ana kunkai i bon irouna.

I nanon tain te katoki aoraki ao e norakiba a kabaekai baina ni kauaai ao e tikanoko muin kabaeananakon te auti teuana. E namakina ana kamaii Te Uea n te tai naba anne te aoraki ao e a tabeki naba baina i eta ao n neboa Te Uea. A kamakuri naba baina n te tai anne are e bon aki kona ngkoi ni kamakuria ao e a manga okira arona mai maina.

Ngke e a tia ni kamaiuaki ao e a riba kitankina irouia kain te tiim ba e taku ba e a kan irira naba lesu. N tairikin te bong anne ao e a nikiraki i rarikira n te maneaba ba e a bon tangria ni kan irira lesu ni karokoa tokin kawaina.

E a riki Nei Bwaute ba temanna naba kain te tiim ao e a irira te mananga ni kabuta ana tangira Te Uea. E a riki naba ba temanna te tia kaotioita koauan ana kamaii lesu ngkai bon ngai te tia kakaua ni koaua man aorakina are e a kamaiuaki mai iai are te mate ni bai.

E tiku i rarikira ni karokoa ti kitana Marakei.

2. Nei Kaitie

I aon naba Marakei n tekawa ae Tekuanga ao ti a manga kaitibo ma temanna te aoraki ae te mauku ba a mate rangana ni kauaai. Aran neiei bon Nei Kaitie ao aorakina are e taonaki iai bon te akea n rara. E a rangi n ainako rabatana ao e a bon rangi ni bakitaia ao a mate rangana ao e a riki ba ai temanna naba te mauku.

N tain te katoki aoraki ao e noraki te aine aio ba a kabaekai rangana ni kauaai ao e kaotaki ba aorakina bon ana makuri teuare e buakaka. E namakina te marurung n te tai naba

anne ao ni kona ni manga kamakura rangana ao ni manga nakonako.

E rangi n rotaki nanona n ana makuri n tangira Te Uea are e noria ao e namakinna n te tai anne ao e riki ba kain te tiim ao te tia irira naba lesu man te tai anne. E a riki naba ba te tia kakoaua naba ana makuri n tangira Te Uea ao e aki toki n titiba ana makuri ni kamaii Te Uea nakoia nakoia kain Marakei. Makorona tibatiba are e aki toki n titiba nakoia kain te tiim ao aomata aika a batu n tabo ake e kawari ma te tiim ao e taku; *Ai raba ra lesu ngke e roko i aon abara ae Marakei, ba e a kateirakei man aorakiu are te mauku ngai. Ao n rokon naba lesu iroura ni kabane ao ti a bane ni kameuaki.*

E rangi ni kinaki Nei Katie ba e a bon maan n aorakina ae te mauku ao bon te bai ae kakuba ma ni kamimi ngkai e a manga riki ba temanna naba te aomata ae e marurung ao e toamau.

Makuri nako ni kamaii ake E a tia ni karaoi ao ni kaoti lesu ni kamarurungaia tarira ao manera aikai a riki ba te rongorongo ae raoiraoi ao kakauan makan Te Atua nakoira ni kabane ao riki bonkain Marakei. E na neboaki Te Uea n ana tangira ao ana makuri aika a kamimi.

**Ana Tangira Te Uea iaon Betio, n tain roko te tataro ni Charismatic
Teburoburo Eita, Tiibi Riita, St Faustina, Betio Parish**

TITO TOOM

N tain aia rereua kain te karetimaeteki ni butimaeuan ruon Te Tamnei ae Raoiroi ao e reke au tai n ira buakona ngkai ngai temanna are I a weteaki ba n na buoka te katangitang ao te taramo.

Bon ngai temanna ae I bon matoatoa n au onimaki ao bon ngai naba temanna Minitan Te Eukari ma I bon ririba te botaki ae te karetimaeteki. E rangi n rawa nanou n aia tatakarua n nebenebo ao riki n te makoro are te ianena are I bon mwengabuaka iai ba kanga I nuka irouia.

N tain te tutia are n te Tabati 15th Meei, 2016 are te toa ae Bentekota ao I a namakina ana tangira Te Uea n te aro ae moan te kamimi.

Ni makoron te tutia are te nebenebo ao e a aneneaki te kuna are Alleluia, Alleluiaao n iria-naki ma aia nebenebo are a bon tatakarua iai n neboa Te Uea n ara taetae ao n te taetae n ianena. Ngke e moan nako te moan nebenebo ao e bon rota nanou te kan nebenebo naba ma I rangi ni mama ba I tabe n iangoa aia iango nake irariku ngkana a norai n tabeki baiu ma n ongo au taetae ao ai arona naba ma te kauoua n nebenebo. Ma te kamimi ngkanne ba e a bon rotaki nanou n te kateniua n nebenebo ao a bon mwemwe baiu ma I bai kororo ao e a tinako banau n nebenebo ma I rangi ni kauarerekeba I riba ongoia te koraki ba I mama.

Ai te kamimi riki ba ngke e a roko tain te karietata ao ngai e a manga tabekaki naba te nebenebo n tamnei (ianena) ao I a rangi n kubanako ba e a bon roko te namakin teuana irou. E mwemwe baiu i eta ao e a rebwetaua au ianena ae I bon kabi ba tiaki ngai kain te botaki ari. I nanon au tai n tabeki baiu n neboa te Uea ao tatakaraua n ianena ao te ang are e a taonai n te tai anne bon moan te kakukurei man kamaii. Bon te namakin ae moan te kaokoro ae

“.....aorakina a mate baina ao e aki kona ni kamakurii ni kauaai.

“Ngke e tia te katokabai ao I a bon tabeka naba nanou ba n na kawara te tama Koru ao n tuangnga ae iai kabirau ae te bai n roo....”

kanga te rau n nano ae moan te kakukurei ae I aki kona ni kabarabara raoi ma I tangiria ao I kan namakinna n aki totoki.

E tiku te namakin anne irou n ua baran te tutia ao e aki toki nanou n te kimareirei anne. Ngke I a oki ao I ngae n tibaia nakoia tarui ma maneu tabeman ma e bon aki kona n tokit nanou iai. I kaota naba nanou nakon tarui ae kain te botaki aio ba I a tauraoi ni kacka ana wewete Iesu are e bon weteai rinanon te namakin are I namakinna ao I a tauraoi n riki ba te tia neneboia. I a tauraoi naba ngkai ni kaina te karetimaeteki ao ni karaoa au kooti n te maiu ae onraken te maiu.

Kabeia Toom

Ngai temanna te katorika ae I taku ba e korakora au onimaki n au aro ma I a kunea ba akea makuriana irou ao e rangi n memere kinakin Te Uea i nanou.

N taai aika a nako ao I taonaki n te aoraki ao i nanon kakaeān buokau ao I a okira te bai n roo. Anne te bai are e a bon karekeā mama rawau ao n aki manga kan tataro i nanon te tai ae maan ba e a taonai te mama ni kawara te tutia ao te maroa ibukin reken kaiu ngkana I tataro nakon Te Uea.

Te kamimi ba teuana te wiki imain Bentekota ao e a bon korakora nanou ni kan okira Te Uea. I keiaki ni karaoa au tataro n au auti ao I kauka naba ana taeka Te Uea ao ana taeka Te Uea nakoiu n te tai anne e kangai; *Ko na tangira Te Atua n ti ngaiā ao ko na karinea iaon bai ni kabane.*

Bon moan te kamimi riki te ingabong anne (Tabatīn Bentekota) ba I a bon uti naba ni marurung ao ni katuraaoai nakon te tutia ae I a bon maan n aki kakaraoia. I a kunea n te ingabong anne ba ngia te toa ae Bentekota are bon bungiaki te Ekaresa ao ngaiā bon au tai naba are e a tia ni baireia Te Uea ba au tai ni manga bungiaki kaua ngkai I a tia n tibankao.

N te tairiki anne tao muin 8pm ao ti wenewene n ara buia ni kakaraki ao e baka te karau ae bon tau ngke e a mananga naba temanna te aine ae uouota natina i aan te karau ngaiā are ti a weteia ba e na katanna irarikira. Ngke e tekateka ao e a bon kaongoira naba taekan te katoki aoraki are a wakinna kain te karetimaeteki n te umantabu. Ti bon aki kina te aine aio ao ti bon tuai naba man nonoria n ara makoro aio. I a manga bon kakua ba tao ai bon tinau are Nei Maria ma natina are Iesu are a roko n nikira te rongorongo ao te wewete nakoiu.

I aki tabara ma ai aron ae e a kairaki waeu ma au iango ni kaineta Santo Bauro n aki ataia ba tera au namakin ae I a mananga i buki-na. Au iango ti teuana ba e a bon bane naba nanou iroun Te Uea ao n tauraoi naba ni butimaea ana kamaiu Iesu. I nanon tain te katoka bai iaou ao I namakina te ang ae e okoro ba e uere kuniu ao I maninga kanga ai aron ae kaaraki kuniu n te bai ae kakang.

Ngke e tia te katokabai ao I a bon tabeka naba nanou ba n na kawara te tama Koru ao n tuangnga ae iai kabirau ae te bai n roo ao I tangiria ni kanakoa. I a manga karoko irouia taan katoki aoraki.

I karaba Te Uea ngkai e bon weteai nakan te umantabu ao n angani nanou n nanomaraki ao te korakora ni kona ni kanakoa teuare e buakaka

are e a tia n tautoronai n te tai ae maan.

E a tia n roko te tiim ni mwengara ao ni karaoa aia nebōnebo ma ngaira, a karaoa naba te katoka bai i aon ao n anai ao ni uti nako baika a bubuaka ao (te baa) ni karaoi taakaia. I nanon tain aia katoki aoraki ao a batī baika a nori ba te kamea ao te on, te unaiae ae babaraki ni kaitara te angibuaka kanga e neboa te karau ma te ang ae korakora (Tabuariki), te ai ae ura ni konan te auti, ao ataei aika a tang. N atakin baika irou ao ni mwengau ao I kona ni kakaouai taian nonori aikai ni kabane.

N te tai aio ao I namakina te bebete n rabatau ao au kantaniga ai aron ae iai te rawawata ae kounako mairou. E aki toki au tataro man te tai arei ao titabo e rikirake ungan nanou ni kan tataro. I rangi ni mimi ba n taaia aika a nako ao bon akea naba te tai ae I weteaki iai nakon taian botaki n tataro ma n te tai aio ao e a rangi ni batī ana wewete Te Uea. I weteaki nakon te karetimaeteki ao te katekumene ao I rangi n tauraoi naba n iri ni kauoua ma n te tai aio moa ao I a iria moa tarui ao manue ni karetimaeteki mai Beti. E raba Te Uea

Beari Taebō.

Bon ngai naba temanna are I namakina ao ni kakaoua ana makuri ni kamaiu Iesu n tain te tutia ni karetimaeteki ao te katoki aoraki are e karaoaki n 15 May 2016 n Santo Bauro i Takoronga.

Aoraki are I taonaki iai bon te rarai ao te kaboao.

Ai au kaua ngkai ao te rarai irou bon te aoraki ba e riaon te rarai ae e riai n aron are I bon ataia ao I nonoria irouia aine aike I kinaia. Aio bon aoraki man moan natiu ae ai 7 ana ririki ngkai ni karokoa ai au kateniman aio. Bon akea te amarake ae na kona n rin ao ngkana e a manga rin ao ai manga te mumuta. Iriaui n taaia nako te kan mumuta, te tanoai ao te ang buaka ao I mwengauba iai n taaia nako.

I a tia naba n ana au motirawa ae 3 namakaina ba e a roko ni korakorana ao I a bon aki kona moan te roko i buakoia aomata ba te arobo irou moan te korakora ao iriana are kan mumuta n te boiarara ma te boi kangkang ke te butannanna. Ma e ngae ngke I kan reita riki au motirawa ba e tuai n tokit kainnanou ma ai akea au anga ba e a bon boo au tai n teirake. I bon rangi ni keiaki n taaia nako nakon te makuri ao nakon naba te umantabu. Ao n te Tabati anne ao I kuri naba n aki iri ba I rangi ni kainnanou naba ma I keiaki ba I ataia ba iai te katoki aoraki ao I bon rangi ni kan buokaki nabi iroun Iesu.

Bon te wiki naba anne ao e rikirake kaboau i aan baiu ao e a rangi ni bubura n te tai anne ao n tauraoi ni buri. Bon aoraki te nikaboaboa man te ririki ae nako ma moan te kamimi ba ti nnena n taaia nako aai baiu. N tabetai e kona ni kiri 2 ke 3 ao n tabetai e tuai ni mao ao e a manga riki naba are teuana. N te tai aio bon ti teuana n riki ma e rangi ni bubura ao ni kammaraki ao I bon rangi ni mwengauba naba iai ni moan katuraaoaki ni karokoa I a mananga nakon te Tutia.

I nanon tain te Tutia ao e rangi n rotaki nanou n te kukurei ao te mimi ba I a tiba ira te Tutia ni karetimaeteki. Te kamimi ba te angibuaka (kan mumuta) ma te maraki (kaboau) are irou I aki namakinna buana ao I a rangi ni mwengaraoi ni karokoa barana. I aki ataia ba a bua ningai baikanne

ba I aki manga namakini ni karokoa baran te tutia. Bon au namakin n te tai anne te kukurei ao te mimi ao I aki kan kan kitana te umantabu e ngae ngke I a oki mairoun te tama ao mairouia naba taan tataro ni katoki aoraki.

Ngke I a okira au auti ao e aki toki kuku-reiu ao mimiu ao e ti reita nako nanora n tibatiba ao ni karakinia aoraki ao bon aomata ake ti noria ba a rangi n ringaki ao n rotaki naba nanoia. I a bon taua moan te karaki ba are I a rangi n namakina te maturung ao te mwengaraoi n nanou ba ai akea kainnanou n te tai anne ao bon akea uringan are I bon mananga naba ngai ba te aoraki.

Ngke e a ingabong ao I a kunea ngke I a roko n au tabo ni makuri ba ngaia I a bon uti naba n tebetebo ao n amarake ni kanoan te kabate. Aio bon tiaki arou ba ngkana I uti ao n na bae ni wenewene ba mna bae n taonaki n angin te kan mumuta ao te tanoi ao bon rawawatan rabatau. I aki naba kona n uti ni kauka te kabate ao ni bon kakaea kanau ba are akea angin te kan amarake irou ni katoa ingabong. I ti kona n amarake ngkana bon iai ae buokai ni katauraoa kanau ba are akea nanou ni bon karaoa kanau. Angin te rarei are moan te korakora e a bon toki naba man te tai anne. Ngkai I a amarake raoi n aki manga beberino, I aki manga kani mumuta ke n tanoi ao n angi buaka n aron are I nanamakinna mai maina.

Te kamimi naba ba I maniga taekan kabau ao ngke I a uringa ao I a tibaia naba nakoia kain au auti are a bon kakoaua ba are I bon wene naba ni kainnano iai man te wiki anne. A bon noria naba ba e a rangi ni bubura ao n tauraoi ni buri ma te te kamimi ba ngaia e a bon inako naba irouna n aki buri. E raba Te Uea.

ANA TANGIRA TE UEA – AU ANGANANO NAKON AU UEA AE ATUAU.

Nenenteiti Teariki Ruatu, Kauoman Tilbi Rilta, St Maria Parish Bikenibue

Arau bon Nei Teaaro Otiuea. Kaain Beru ngai ao temanna ae I ikawarake ao I tobwaaki raoi inanon te onimaki n Boretetanti (Kiribati Uniting Church – KUC). Au utu a matoatoa inanon te onimaki n Boretetanti ao au karo temanna te tia mwakuri ae e rangin kinaki i Rongorongo (Beru) are ngaia naba ngkao nnen kautun te aro aio, irouia kaain te aro.

Ngke I a iein (n te ririki iraua?) ao buu kaain te aro ao te onimaki n Katorika. Ibukin aio ao ti kaboraoi nanoia ara utu aika uoua (2) n mare n te Tua. Aio au kabanea n tamaroa n babaire nakon buu bwa akea ngai au kanganga bwa aio e kariakaki n au aro. Ana taeka au karo ngke I a iein, e anganai kainaomatakiu bwa nna iranako buu nakon ana aro. Ma ngai e korakora te nano n tauaninne n au onimaki n te aro are akea au kanganga n kaokoron ara onimaki, ibukina bwa e a kaman moti inanou bwa nna bon tiku n au onimaki ao n teimatoa n irira au taromauri.

Tia kariki ao natiu n kabane a bane n bwabetitoaki n au onimaki ao n irirai naba n taromauri n au aro. Buu e a bon arioria naba n aki tataromauri ma I bon teimatoa naba n kakaunga nanona bwa e na bon nanako n irira ana taromauri n ti ngaia. Te aomata ae e aki rangin boo

ibuako buu ao angina te tai e aki mwemwemwe aron mwanangana n ira ana taromauri. Arora aio n au utu ae e uarereke inanon ririki aika a mwaiti. N tabetai ao e a manga bon roko nanoangakin buu irou, ngaia are I kona n iria n kamaroroa nakon ana taromauri. Ma reken aio irou ma buu e rangin burenibwai. I ataia naba bwa n te tai are I ira iai buu nakon ana aro n taromauri ao ngkanne n okira nakon mwengara ao ti a bon namakina naba katinanikuara irouia au utu ake kaain au onimaki. E kona n bong bongina ao bon akea naba temanna irouia kaain au utu ae e kakataetaeai ma buu. Ibukina ngke I kabanea au tai n ira buu nakon ana aro ao I bon aki tiku n nako n ira au taromauri.

Inanon ririki aika a mwaiti ao arou anne. Ma I kubanako ngke I ira ana tiim teuana te tau-taeka nako Abaiang inanon Tuurai (July) 2014 ao I a manga nora temanna te aine n au onimaki (KUC) are kaain naba ara tiim n te tai anne. I noria bwa e tabe n korona ao e tataro. E rangin tabeaianga nanou irouna bwa I ataia ae buun te aine aio kaain te onimaki n Katorika. I ataia naba bwa e aine aio ao ana utu iroun ana karo, a rangin matoatoa n te onimaki n Boretetanti (KUC). I rangin mimiakina aron te aine aio ngke I noria bwa e a rangin taua ma nanona n tataro ma ana korona bwa I tataku ngkoa bwa temanna te aomata ae e na aki kona n riki bwa kaain te onimaki riki teuana irarikin are bon oin ana aro. E a reke au iango bwa nnang titirakina te aine aio ngkana e bane ana tataro, bwa ibukin tera ngkai e a tataro n Katorika. E bon moti ana tataro ao I a titirakina naba, tera are e karaopia, tera bukina ngkai e a Katorika ao ningai? Man ana tibwatibwa te aine aio ao I a kona naba n norai ma au kanganga ae I mena inanona ma buu are bon kaain naba te onimaki n Katorika. Imwin au maroro ma te aine aio ao I ataia ae I kan ukeuke ao n kakae nako riki rongorongo ake a na kona n buokai n kaekai riki atitiraki iaon te onimaki n Katorika ake a tabe n rikirake mwaitia n te bong ae e koraki.

Akea bwa I a moanna n kakae nako buokai irouia te koraki ake I taku bwa I rangin kinaiia ao I onimakinia ake kaain naba te onimaki n Katorika. Aio naba te tai are I a manga tibwa atia ae buu e a rangin maan ana tai n aki rereitaki n te tataro n te aro are e kainnanoa naba buokana iaon karaaoan ao waakinan te tataro ma te korona.

I taku bwa e nora takau au Uea bwa inanon Maati 2015, ao I a nako Biiti (Fiji) n kaea teuana te maroro n reirei (workshop) mau au tabo n mwakuri ae te Ununiki (Agriculture & Livestock Division). Ti ngai n mwananga mai Kiribati man ana rabwata te Tautaeka n te tai anne. I rangin karabwarabwa bwa te aine naba are I maroro ngkao ma ngaia iaon Abaiang n aron are I a tia n maneweia, e ira naba te maroro are ti iria n te tai arei ma e mwananga man ana reirei – te katenin (University of the South Pacific – USP) mai Suva, Fiji. Ti ngaira uoman (2) IKiribati n ira te maroro aio. N te outero (hotel) are e boo iai ara maroro n reirei, ao iai riki uoua (2) maroro aika a karoaki naba ibukin tebetebeke. Te maroro are teuana ngkanne e iraki irouia kaain Kiribati aika teniman (3) man ara aro are te KUC, bwa temanna

“.....Aio bon
aoraki man moan
natiu ae ai 7 ana ririki
ngkai ni karokoa ai au
kateniman aio.”

*“Ana Tangira te Uea
nakoiu ae e kamimi ma
e bon koaua! Bwa
inanon namwakaina
aika a mwaiti ao akea
bwa I a ataia ae e a
okira Tarawa te aine
are I moan tibwa au
motinnano nakoina bwa
I a Katorika...”*

te bishop ibukin te itera Meang, temanna man aobitin te KUC - RAK Womens Centre ao temanna e tei ibukin te rororikirake man te KUC. Ti tatannako n ruu n ara outero ma ti bane ngkanne n kakaitibo n te tabo n amwarake n katoa ingabong, katawanou ao katairiki koraki.

Tia tekateka ngaira uoman, ao anne ngkanne are e a bon tabwaniraoi rongorongon te aine aio irou kaekan au titiraki n aron arona bwa e a kanga naba n riki bwa temanna kaain te onimaki n Katorika, ao a mwaiti riki. Inanon te maroro ao I a ataia ae ngaia e a manga charismatic te aine aio ao kaain St. Padre Pio Charismatic are e leader iai Uriam Timiti.

I teimatoa n karabwa naba te Uea bwa e reke naba au tai n tibwa au tabeainga ao riki bon au kanganga n au utu nakon te aine aio are I taku bwa I aki naba raroa ma ana kanganga imwain ae e riki bwa te Katorika naba. I tibwaia naba nakon te aine aio, are ti tuai mare n te Katorika bwa ti mare n te tua ao buu e a tua man komunio ibukina bwa ti tua mareaki n te Katorika. I tibwaia naba ae e a bon roko nanoangaeakinan buu irou n te aro are I a bon namakinna bwa I a riai n ira buu nakon ana aro bwa ti anne riki angana ae e na kona n roko n ana umwantabu n taromauri.

Ana Tangira te Uea nakoiu ae e kamimi ma e bon koaua! Bwa inanon namwakaina aika a mwaiti ao akea bwa I a ataia ae e a okira Tarawa te aine are I moan tibwa au motinnano nakoina bwa I a Katorika. I karabwa te Uea bwa reitakira n taainako ao e teimatoa tibwakin ana Tangira te Uea rinanon bwaai ake a tia n riki irou ma tariu aio ao ara reitaki n tiein tataro n aron karaao te Novena, e bon teimatoa naba. A bane n oki au utu mai Biiti, buu ma natiu n kabane bwa e a motirawa te reirei ao e a uakaan te toa are te Kiritimati. Okin buu nako Tarawa aio ao I rangin karabwa te Uea, bwa e a karekeka kaekan au bubuti are I a bon rangin taka ma buu n tangiria n kan kaitiboaki ma Ngaia inanon te takarementu n bwabwetito (ibukiu ngkai I bon tuai bwabetito n te Katorika) komunio ao te mare bwa butimwaeen te Kiritimati ioura! Ngke e bobonga raoi au babaire ma buu ao e ingainga nanou n kan tibwaia nakon tariu aio bwa e na manga bukai riki n kakaea aron kawaiina bwa e na kanga aron buokau ma buu nakon taian takarementu aikai. I aki tabwara ma I a kaea naba te tutia n bwakantaa n te bong are e bon moti raoi au babaire ma buu, n kakaea tariu aio. E kaeka au bubuti naba te Uea bwa e reke tariu aio n te tai are I kainnanoia iai. I tuangnga naba are ara babaire aio ai bon au bwaintangira naba ma buu ao natiu nakon lesu inanon ao imwain tokin te avenete imwain ana Toa ae e rangin kakawaki are te Kiritimati. Tia bon uaia naba n karabwa te Uea n motin au maroro ma tariu aio, ngke e a bon kauringai naba ara moan maroro ngkao are ti moan reitaki iai inanon Maati n moan te ririki ibukin au moan anganano nakon au Uea ao te kanikina are ti tia n reitaki inanona. Imwina ao e a manga kairai tariu aio bwa nna maroro ao n

kakaea raoi buokau iroun te Tama Martin Everi are e kaira te tutia n te bwakantaa anne. I maroro ma te Tama Martin n te tai naba anne ao e a manga tuangai kawai ae I riai n karaoia are I riai n reitaki ma au katekiti inanon au mwakoro, are e na kona n buokira n karekeka kawaira nakon te reitaki nakon te Tama ibukin karekean taian takarementu n bwabetito, komunio ao n mare. I tuanga te Tama ae ti tuai kaina te mwakoro n te tai aio ma ti maeka n mwakoron te Kaibangaki ma I a reitaki ma buu ao tia karekeka kawaran te Katekiti n aron are I a tia n maroroakinna ma ngaia. Imwin te maroro ma te Tama ao tia uaia n okiri ara auti aika a kakaokoro, ngai ma tariu arei. E rabwa te Uea bwa a bane n koro bukin au iango n kabane ake I a tia n reitaki ao n motinnanoia nakoina bwa I a riki raoi bwa te Katorika n koaua imwain tokin te avenete inanon te ririki ae 2015, ngke I a bwabetitoaki, I komunio ao I mare ma buu inanon te onimaki n Katorika, tbeua te bong imwain te toa are te Kiritimati. Bwanau n karabwai n kabane te koraki ake a tia n moan ata ao n buokai n tataroakina au motinnano ae e kakawaki aio nakon ao imatan au Uea ae Ataua, n karokoa te tai are e kaeka iai au bubuti aio au Uea, n karokoa te tai aio. I a kawenea naba bwa bwanau ma buu n bubuti ngkami n kabane ami ibuobuoki n buokira n ami tataro ibukiu ma buu ao natiu n kabane, te kora-kora mai iroun te Uea ao riki ana ibuobuoki te Uea nakira bwa ti na kona n katiteuananaki inanon ara onimaki ae ti teuana inanon au ekareitia ae e uarereke ma buu.

E na neboaki te Uea n aki totoki!

E bon Maeu lesu nte Eukari inanon Te umantabu ni Katorika. Kakawaria ao kona maeu n aki toki

